

Miasta województwa małopolskiego - zmiany, wyzwania i perspektywy rozwoju

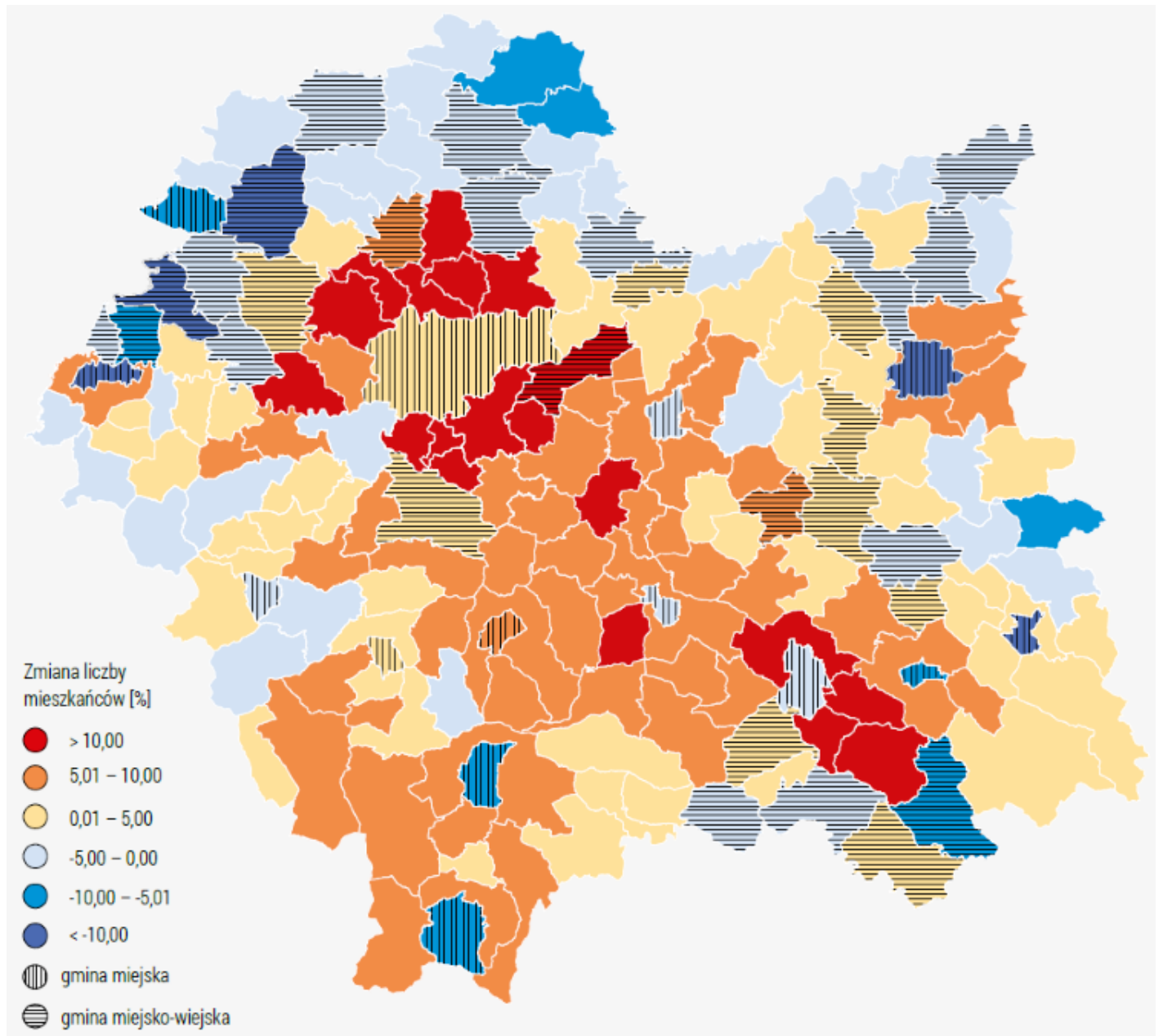
Miasta odgrywają ważną rolę w rozwoju gospodarczym i społecznym regionów. Stanowią siłę napędową europejskiej gospodarki, są katalizatorami kreatywności i innowacyjności w całej Unii Europejskiej.

Sieć miejska województwa małopolskiego w 2016 roku składała się z 61 miast. Większość tworzących ją ośrodków to miasta małe i średnie (liczba mieszkańców 19 z nich nie przekraczała 5 tys., a kolejnych 28 mieściła się w przedziale 5–20 tys.). W województwie znajdują się dwa miasta o liczbie ludności przekraczającej 100 tys. – Kraków i Tarnów.

Przemiany demograficzne i związane z nimi wyzwania

- Zdecydowana większość małopolskich miast odnotowała ubytek liczby mieszkańców w latach 2010–2016. Łącznie liczba mieszkańców miast zmniejszyła się o ponad 2,8 tys.
- Małopolskie miasta doświadczają postępującego starzenia demograficznego. W 2016 roku już tylko w 21 z nich liczba dzieci i młodzieży była wyższa niż osób starszych, gdy w 2010 roku było ich 44. W grupie tej znalazły się między innymi Niepołomice, Bobowa, Sułkowice i Dobczyce. Wśród miast o najwyższych wartościach indeksu starości znalazły się natomiast: Krynica-Zdrój, Bukowno, Oświęcim, Tarnów i Chrzanów.
- W latach 2014–2016 dodatni współczynnik przyrostu naturalnego odnotowano w 32 miastach, w tym najwyższy w Niepołomicach i Bobowej. Największym ubytkiem naturalnym odznaczały się: Bukowno, Krzeszowice i Oświęcim. Do grupy tej dołączyło aż 12 ośrodków, które w latach 2010–2012 odnotowały dodatni przyrost naturalny.
- W okresie 2014–2016 ubytek migracyjny odnotowało 47 małopolskich miast, w tym największy Muszyna, Andrychów, Wojnicz i Krynica-Zdrój. Intensywny przyrost migracyjny cechuje położone w sąsiedztwie największego miasta regionu Niepołomice i Wieliczkę.

Prognozowana zmiana liczby mieszkańców w gminach Małopolski w latach 2016-2030

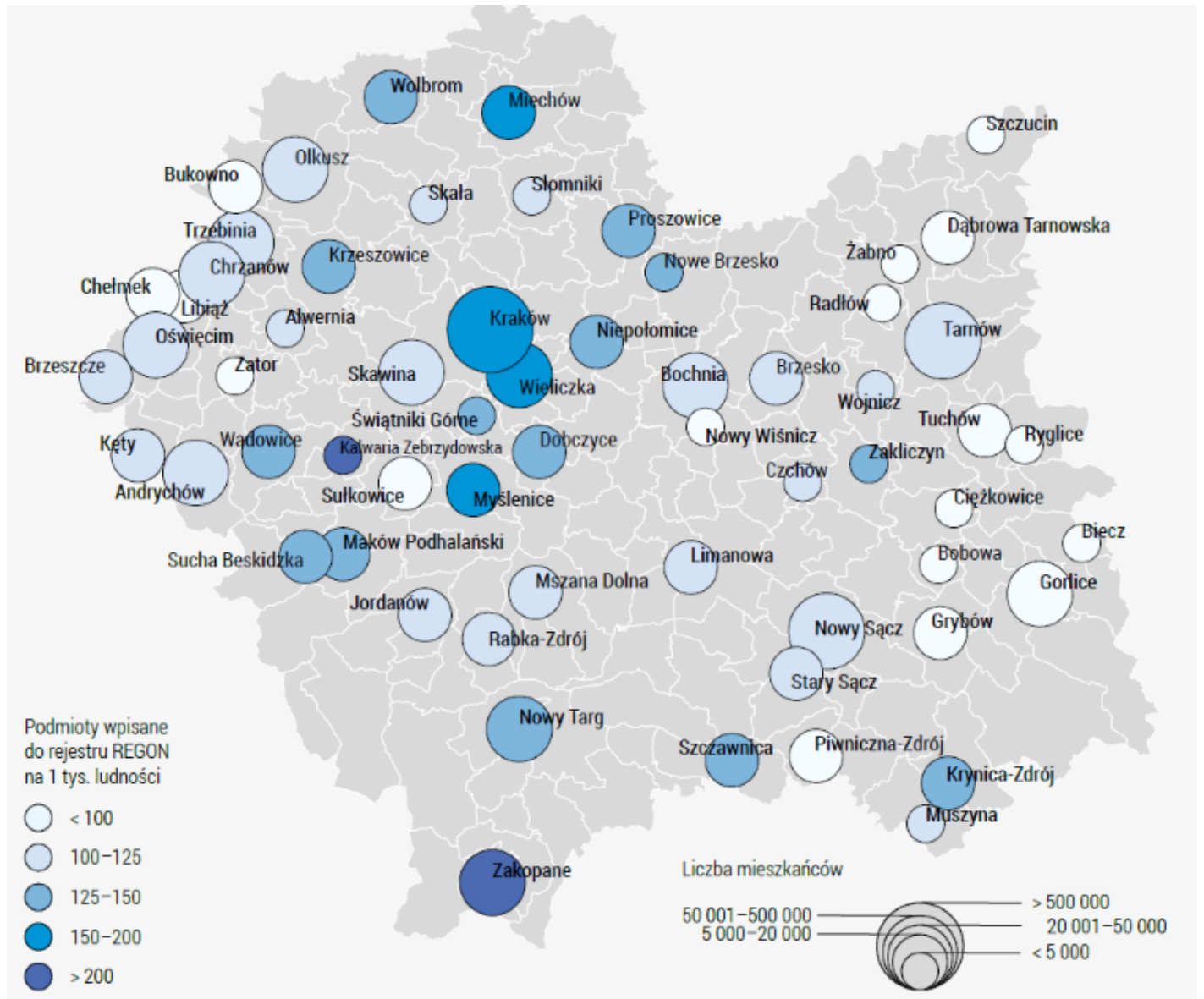
Lokalne rynki pracy i bezrobocie

- W województwie małopolskim największa koncentracja pracujących występuje w dużych miastach – w Krakowie, Tarnowie i w Nowym Sączu, w ich obszarach funkcjonalnych i w większości miast powiatowych. W strukturze wielkości rynków pracy widać także znaczenie dostępności komunikacyjnej – miasta większych rynków pracy były zlokalizowane w niewielkiej odległości od przebiegającej przez województwo autostrady A4. W ogólnej ocenie średnio rozwinięte rynki pracy zlokalizowane są w miastach położonych w zachodniej

części województwa małopolskiego. Rynki pracy o mniejszym znaczeniu znajdują się na północy Małopolski oraz w części południowej.

- Struktura podmiotów gospodarczych wskazuje na to, że większość miast Małopolski przejawia wielofunkcyjny charakter. Dominujące branże stanowią wszelkiego rodzaju usługi. Niektóre miasta, w strukturze podmiotów gospodarki narodowej, ujawniają swoją specjalizację, na przykład małe i średnie miasta górskie (Szczawnica, Zakopane, Krynica-Zdrój itd.) wyróżniają się dużym odsetkiem podmiotów z branży hotelarsko-gastronomicznej, natomiast Sucha Beskidzka, Rabka-Zdrój i Krynica-Zdrój wykazują wysoki odsetek podmiotów z branży ochrony zdrowia i pomocy społecznej.
- Małopolska należy do województw o stosunkowo niskim poziomie bezrobocia. W 2016 roku średnio we wszystkich gminach miejskich i miejsko-wiejskich bezrobocie obniżyło się 2,7 p.p. w stosunku do roku 2010. Niski odsetek bezrobotnych wykazywał Kraków i miasta w jego obszarze funkcjonalnym, a także ośrodki zlokalizowane w Małopolsce Zachodniej. Pozytywny trend utrzymywał się również w miastach leżących w centralnej części województwa (w pobliżu linii autostrady A4). Widoczny wyższy poziom bezrobocia wykazywały miasta zlokalizowane na południu (Nowy Sącz wraz z miastami na terenie subregionu sądeckiego oraz w powiecie nowotarskim) oraz na północy województwa (miasta powiatu dąbrowskiego, proszowickiego i olkuskiego).

Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1 tys. mieszkańców w miastach Małopolski w 2016 roku

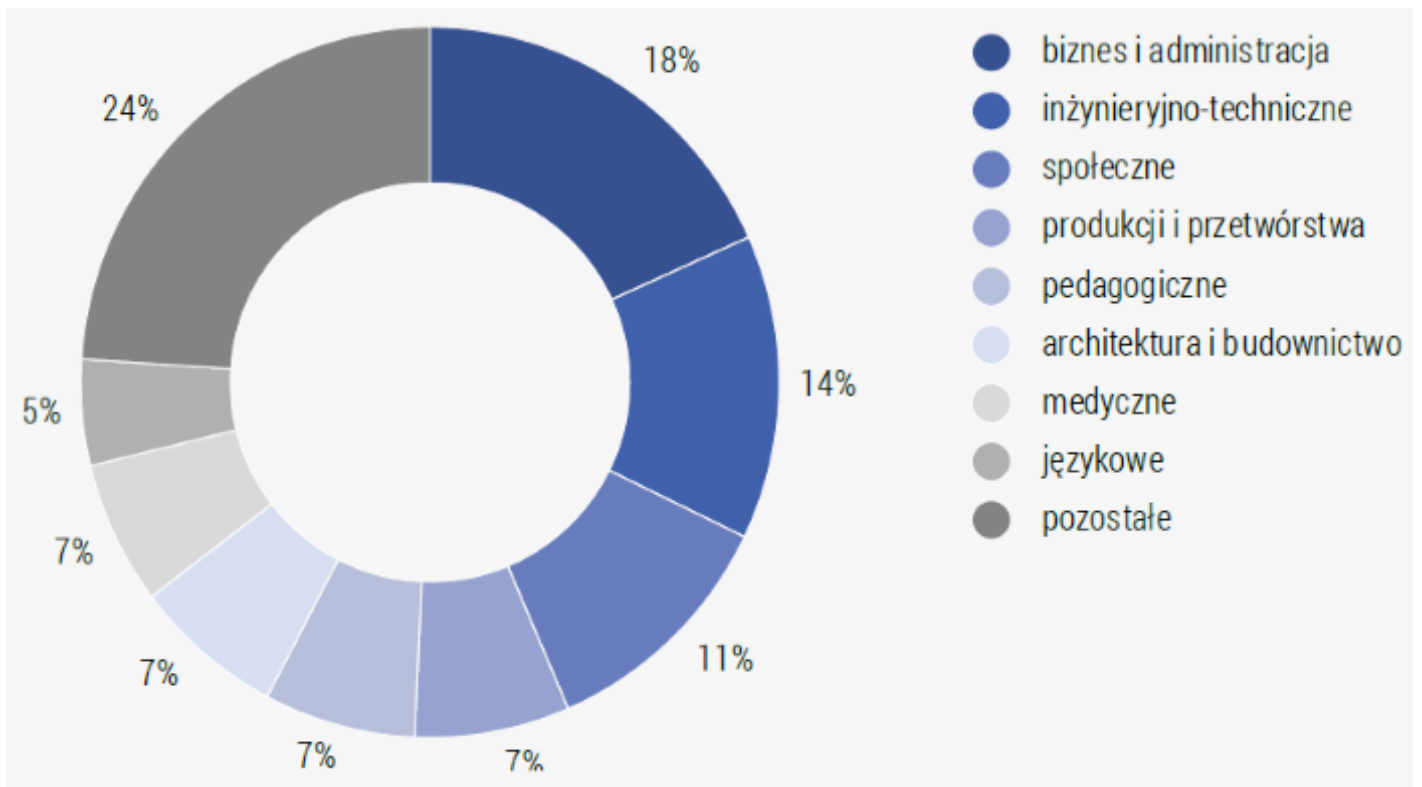
Kapitał ludzki

- Analiza struktury absolwentów szkół zawodowych i techników w odniesieniu do zapotrzebowania na pracowników w danym zawodzie, w ramach powiatowych rynków pracy udowodniła, że oferowane kierunki kształcenia w małopolskich szkołach w większości odpowiadają potrzebom lokalnych rynków pracy. Problemem jest jednak brak odpowiedniego przygotowania uczniów do zawodu (brak praktyki, brak doświadczenia i konieczność podnoszenia kwalifikacji) oraz migracje młodych ludzi za granicę z przyczyn związanych z sytuacją ekonomiczną i na rynku pracy.
- Średnia zdawalność egzaminu maturalnego 2016 roku w miastach

województwa małopolskiego kształtowała się na poziomie 77%. Najwyższe wartości osiągały głównie miasta średnie i powiatowe.

- Wyznacznikiem poziomu jakości kapitału ludzkiego w miastach jest również wskaźnik przedsiębiorczości. W przypadku średniej wartości dla miast województwa małopolskiego wskaźnik ten osiągnął wartość 85‰. Najwyższe wartości skoncentrowane są na południu województwa oraz w jego centralnej części, natomiast niskie wartości przeważają we wschodniej części Małopolski oraz w niektórych miastach położonych w Małopolsce Zachodniej.

Absolwenci małopolskich uczelni w 2016 roku według kierunków studiów

Poziom i warunki życia

- Jakość powietrza w małopolskich miastach jest ciągle bardzo zła, mimo licznych działań podejmowanych w kierunku jej poprawy. Na terenie całego województwa przekraczane są dopuszczalne stężenia pyłu zawieszonego PM10, w tym PM2,5 oraz benzo(α)pirenu. W 2015 roku najgorszą jakością powietrza,

pod względem stężenia pyłów PM10, charakteryzowały się duże miasta województwa małopolskiego (Kraków i Nowy Sącz), Nowy Targ oraz miasta zachodniej Małopolski (Bukowno, Chrzanów, Kęty i Trzebinia).

- Zasoby mieszkaniowe miast województwa małopolskiego rosną. Wzrasta zarówno liczba mieszkań dostępnych na rynku, jak i przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania. W 2016 roku na 1 000 tys. mieszkańców małopolskich miast przypadało około 417 mieszkań, a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 mieszkańca wynosiła 26,8 m².
- Małopolskie miasta nie wykazują dużego zróżnicowania pod względem poziomu życia. Co więcej, w latach 2010–2016 zróżnicowanie to uległo zmniejszeniu. Poziom życia w małopolskich miastach wykazuje pewien związek z wielkością miasta. Bardzo wysokim poziomem życia cechuje się największe miasto województwa małopolskiego (Kraków), a wysokim – przede wszystkim miasta duże i średnie. W miastach małych i bardzo małych poziom życia jest najbardziej zróżnicowany.

Zapraszamy do zapoznania się z [treścią raportu](#), [streszczenia](#).